
Unele aspecte semnificative privind evoluția burselor de energie electrică și gaze naturale din Romania

Dr. Daniel Ioan DUMITRESCU (danidumitrescu@yahoo.com)

Dr. Diana Valentina Soare DUMITRESCU (dianavalentinadumitrescu@yahoo.com)

Abstract

Bursele de energie, reprezintă institutii de interes strategic la nivel national si mai nou regional. Conform ultimelor politici, Uniunea Europeana in ansamblu sau trebuie sa dispuna de strategii, instrumente si institutii care sa permita asigurarea securitatii energetice a intregii uniuni, mai ales in perioade de criza, cand cererea de energie depaseste in unele zone oferta disponibila. In acest sens, existenta unor institutii bursiere solide care sa permita tranzactionarea, in conditii de profesionalism si transparenta, a energiei electrice si a gazelor naturale, devine o conditie esentiala pentru orice economie dezvoltata ce doreste sa faca parte din Uniunea Europeana. Prezentul studiu analizeaza activitatea Bursei Romane de Marfuri pe diferitele sale ringuri de tranzactionare, evidentiind evolutia tranzactiilor din ultimii ani in domeniul energetic, argumentand astfel pozitia acestei institutii ca lider pe piata bursiera energetica a Romaniei.

Cuvinte cheie: *bursa, energie, piata spot, instrumente derivate, forward, futures*

Clasificarea JEL: E44, G15

Introducere

Bursele de Energie au un rol determinant in buna functionare a unei economii dezvoltate, experienta celorlalte tari Europene, demonstrand ca exista o relatie direct proportionala intre nivelul PIB si cel al numarului de burse in acea tara. Astfel, Franta are un numar de 7 Operatori de Piata, Germania are 7 Operatori de Piata, Anglia are 7 Operatori de Piata, Spania are 5 Operatori de Piata, Olanda are 5 Operatori de Piata, etc. In Romania, se poate spune ca bursele de energie se afla inca la inceput, atat ca volum de tranzactionare, cat si din punct de vedere al numarului si tipurilor de produse/servicii oferite. In momentul de fata, in Romania exista doi operatori de piata care tranzactioneaza atat energie electrica cat si gaze naturale Bursa Romana de Marfuri si OPCOM.

Bursa Română de Mărfuri - BRM, cea mai veche bursă contemporană românească, cu o durată de funcționare continuă de 25 de ani, este o companie

de interes public cu un capital social de 8 milioane de lei și 98 de acționari, instituții atât publice cât și private. BRM administrează o piață de mărfuri, în conformitate cu prevederile Legii nr. 357/2005 privind bursele de mărfuri, având mai multe ringuri (produse petroliere, energie electrică, gaze naturale, cereale, mărfuri generale, materiale de construcții, certificate CO2). BRM este o structură multilaterală de tranzacționare reglementată și supravegheată de către Camera de Comerț și Industrie a României, care garantează în mod natural prețurile pieței (fiind o piață transparentă, pe care prețul se formează natural, ca urmare a cererii și ofertei). În baza tranzacțiilor realizate pe ringurile de specialitate, BRM publică pe site-ul www.brm.ro cotațiile fiecărui produs tranzacționat, în conformitate cu art. 1 alin. (6) din Legea 357/2005 care prevede „*Bursele de mărfuri difuzează în România și în alte țări informații privind prețul de piață pentru mărfuri și derivatele acestora*”. Bursa Română de Mărfuri este o structură comercială multilaterală, fiind o piață transparentă, în care prețul se formează în mod natural ca urmare a cererii și ofertei. Bursa Română de Mărfuri este reglementată și supravegheată de Camera de Comerț și Industrie a României - CCIR, Autoritatea de Supraveghere Financiară - ASF și Autoritatea Națională pentru Reglementare în Energie - ANRE și operează în cadrul legislației privind achizițiile publice care transpune prevederile Directivei Europene 2014/24 / UE, Legea Energiei nr. 123/2012, Legea 357/2005 privind bursele și legislația privind piețele de capital. BRM este singura instituție din România care deține în prezent o licență centralizată pentru piața de gaze naturale, o licență de piață de mărfuri și o licență intermediară de pe piața de capital și este în curs de obținere a unei licențe de piață pentru tranzacționarea instrumentelor financiare pentru mărfuri (în principal în domeniul energiei). Nu în ultimul rând, trebuie menționat și faptul că, în anul 2015 s-a obținut acreditarea Agency for the Cooperation of Energy Regulators - ACER ca RRM (Registered Reporting Mechanisms).

Metodologia cercetării, date, rezultate și discuții

• Noua legislație a achizițiilor publice

Sistemul BRM este pe deplin operational și funcționează în condițiile noii legislații în materia achizițiilor publice, procedurile de achiziții putând fi inițiate imediat. Noua legislație în domeniul achizițiilor publice confirmă recunoașterea legalității tranzacționării produselor prin bursele de mărfuri preluând prevederile Directivei Europene 2014/24/UE, care stipulează la considerentul (50) paragraful al patrulea, *“În cele din urmă, o procedură de achiziții nu este utilă în cazul în care produsele sunt achiziționate direct de pe o piață de mărfuri, inclusiv de pe platforme de tranzacționare pentru mărfuri, cum ar fi produsele agricole, materiile prime și bursele de energie, în cazul în care structura multilaterală*

de tranzactionare reglementata si supravegheata garanteaza in mod natural preturile pietei”. Astfel, conform art. 104 alin. (5) lit. c) Legea nr. 98/2016 privind achizitiile publice, „Autoritatea contractanta are dreptul de a aplica procedura de negociere fara publicarea prealabila a unui anunt de participare pentru atribuirea contractelor de achizitii publice/acordurilor-cadru de lucrari, de produse sau de servicii intr-unul din urmatoarele cazuri: (...) c) pentru produsele cotate si achizitionate pe o piata de marfuri, cum ar fi produsele agricole, materiile prime si bursele de energie, in cazul in care structura multilaterală de tranzactionare reglementata si supravegheata garanteaza in mod natural preturile pietei.” De asemenea, o prevedere similara se regaseste si in Legea nr. 99/2016 privind achizitiile sectoriale (art. 117 alin. (1) lit. g) care stipuleaza faptul ca „Entitatea contractanta are dreptul de a aplica procedura de negociere fara invitatie prealabila la o procedura concurentiala de ofertare pentru atribuirea contractelor sectoriale, doar intr-unul din urmatoarele cazuri: (...) g) pentru produsele cotate si achizitionate pe o piata de marfuri, cum ar fi produsele agricole, materiile prime si bursele de energie, in cazul in care structura multilaterală de tranzactionare reglementata si supravegheata garanteaza in mod natural preturile pietei”. Autoritatile contractante pot achizitiona pe Piata la Disponibil a BRM, prin procedura Negocierii fara publicare prealabila sau prin procedura Negocierii fara invitatie prealabila la o procedura concurentiala de ofertare, produse structurate pe ringuri specializate, ca de exemplu utilitati – energie electrica, gaze naturale; produse petroliere – benzina si/sau motorina (atat vrac, cat si pe baza de carduri sau bonuri valorice), combustibil de incalzire, uleiuri, pacura, bitum, lubrifianti; materiale de constructii – nisip, pietris, piatra sparta, agregate, balast, ciment, var, lemn, fier beton; produse intretinere drumuri – sare, emulsie bituminoasa, mixtura asfaltica; marfuri generale – hartie, apa minerala, lemn de foc, alimente-legume fructe, produse din carne, ulei, zahar, faina; servicii sociale si alte servicii specifice – in cazul in care valoarea contractelor de achizitie publica / acordurile – cadru de servicii care au ca obiect servicii sociale si alte servicii specifice, prevazute in Anexa nr.2 la legea privind achizitiile publice, este sub pragul prevazut la Art.7 alin.1 lit.c) din Legea nr. 98 / 2016, Autoritatile Contractante pot apela la serviciile Bursei Romane de Marfuri. Achizitia serviciului respectiv se poate face pe Piata la Licitatii administrata de BRM, procedura care este reglementata de Legea nr. 357/2005 privind bursele de marfuri.

De asemenea, pe pietele organizate ale BRM, institutiile pot vinde prin procedura de licitatie cu strigare, sau licitatie electronica, o serie de marfuri, cum ar fi, dar fara a se limita la deseuri feroase si neferoase; mijloace fixe scoase din uz; stocuri fara miscare; bunuri imobile si inchiriere.

Tranzactionarea pe ringurile specializate ale BRM ofera urmatoarele avantaje autoritatilor contractante obtinerea unui pret avantajos, imbunatatirea

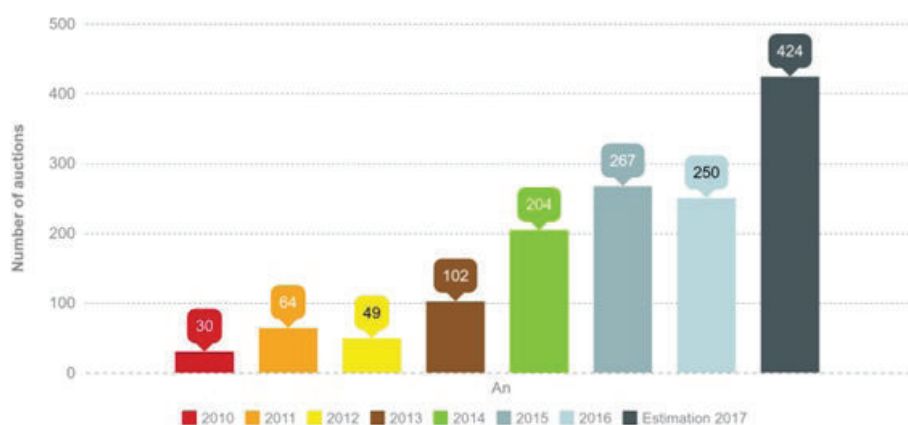
pretului putand ajunge si la 30% fata de pretul initial, imbunatatire datorata utilizarii licitatiei cu strigare, sau a licitatiei electronice; procedura simpla si rapida care se desfasoara in maxim 7 zile de la transmiterea catre brm a ordinului initiator; numar mare de ofertanti inregistrati in piata, ceea ce asigura un mediu concurential real; garantarea bursiera privind realizarea tranzactiei; transparenta procesului de achizitie publica; consultanta de specialitate gratuita ce are la baza experienta noastra de 24 de ani de tranzactionare bursiera; acoperirea teritoriului la nivel national, datorita existentei celor 15 terminale bursiere care acopera unul sau mai multe judete astfel incat ordonatorii regionali si locali sa aiba acces la serviciile brm; zero costuri de organizare si desfasurare a procedurilor pentru autoritatile contractante.

Printre autoritatile contractante care folosesc serviciile Bursei Romane de Marfuri, se pot enumera: Consilii Judetene; Primarii; Unitati din subordinea MAPN; Unitati din subordinea MAI; Unitati din subordinea Ministerului Sanatatii; Autoritati contractante; Companii cu capital majoritar de stat; Companii de apa; Societati comerciale de drumuri si poduri. Dintre aceste autoritati contractante, unele dintre ele au apelat la serviciile BRM pentru a organiza achizitii centralizate pentru mai multe structuri, dintre cele mai importante putand mentiona in special ministerele.

- *Bursele de Energie (Energie Electrica si Gaze Naturale)*
- Bursa de Energie Electrica:

Numarul tranzactiilor cu energie electrica pe platforma BRM

Figura nr. 1

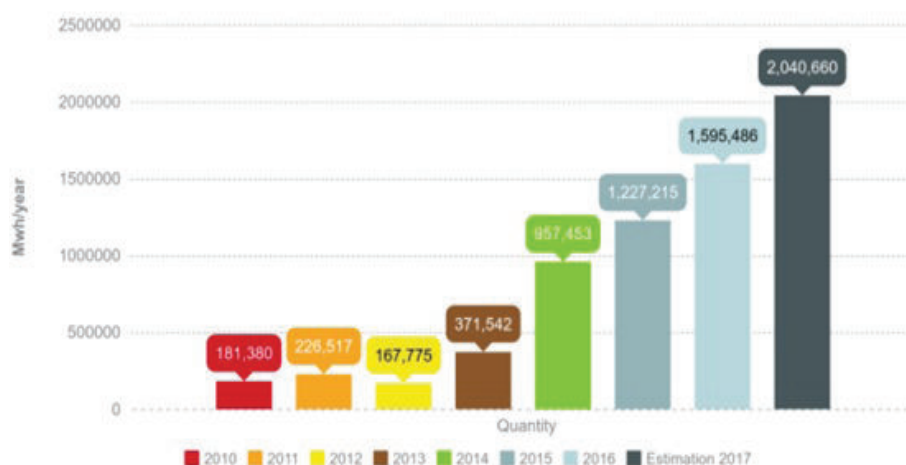
Sursa: BRM, date interpretate de autori

Bursa Română de Mărfuri gestionează, de asemenea, piața energiei electrice dedicată utilizatorilor finali care au acces la tranzacțiile cu energie electrică și au posibilitatea de a-și negocia contractele de aprovizionare. În prezent, s-au înregistrat 2000 de participanți care au tranzacționat energie electrică prin 1178 tranzacții, volumul tranzacționat fiind de 5.768.028 (MWh), așa cum se arată în graficul de mai sus. Piața de energie electrică se desfășoară în baza Legii burselor de mărfuri nr. 357/2005, art. 7 și art. 8, a Legii achizițiilor publice nr. 98/2016, art. 104, alin. (5) lit. c), a Hotărârii de Guvern nr. 395/2016 și a Legii Energiei nr. 123/2012, art. 52-63. Avantajul direct și imediat al tranzacționării energiei electrice prin BRM constă în reducerea considerabilă a facturilor de energie electrică prin negocierea pe platforma electronică a prețului propriu de furnizare. Procedura de acces și tranzacționare pe piața de energie electrică este una transparentă și accesibilă, având trei etape:

- Afilierea la Bursa Română De Mărfuri prin încheierea unui Contract de Colaborare cu BRM sau Prelungirea Contractului existent prin Act Adițional;
- Inițierea procedurii de achiziție de energie electrică prin transmiterea Ordinului Inițiator de cumpărare (sau vânzare) și a documentației de atribuire către BRM;
- Derularea licitației prin participarea la ședința electronică de tranzacționare și încheierea noului contract de furnizare cu ofertantul câștigător, la cel mai bun preț obținut.

Evoluția tranzacțiilor cu energie electrică pe platformă BRM

Figura nr. 2

Sursa: BRM, date interpretate de autori

- Bursa de Gaze Naturale

În a doua jumătate a anului 2013, după legiferarea conceptului de *operator al pieței de gaze naturale* definit ca “persoana juridică ce asigură organizarea și administrarea piețelor centralizate, cu excepția pieței de echilibrare, în vederea tranzacționării de gaze naturale pe termen scurt, mediu și lung”, autoritatea națională de reglementare (ANRE) a acordat licența “pentru desfășurarea activității de administrare a piețelor centralizate în sectorul gazelor naturale”, pe termen de 25 ani, către doi operatori din sistem, respectiv Bursa Română de Marfuri S.A. (Romanian Commodities Exchange S.A.) și OPCOM.

Pe baza licenței deținute, în cursul celor trei ani de funcționare pe piața gazelor naturale, BRM a obținut următoarele cifre tranzacționale: peste 79 de terawați, peste 1425 de sesiuni de tranzacționare. Practic, tranzacțiile cu gaze au loc în prezent într-o proporție covârșitoare pe piața organizată de BRM, care a oferit pieței un cadru ușor de utilizat și cu un cost redus. Aceste costuri se reflectă în mod evident într-un cost mai scăzut al gazelor naturale. Astfel, la nivelul anului 2017, tranzacțiile pe piață operate de BRM au reprezentat 69% din piața totală a gazelor naturale.

Volumul de gaze naturale tranzacționat pe platformele BRM

Figura nr. 3

Sursa: BRM, date interpretate de autori

Începând cu anul 2014, în conformitate cu prevederile legislației naționale (Legea nr. 174/2014), producătorii autohtoni au obligativitatea de a tranzacționa anumite procente din producția marfă realizată, iar furnizorii

de a comercializa anumite cantitati de gaze naturale prin intermediul pietelor organizate. Astfel, treptat, interesul participantilor la piata a crescut, evident si pe fondul impunerii legislative, astfel incat, la acest moment, volumul tranzactiilor realizate pe platformele de tranzactionare ale Bursei Romane de Marfuri se apropie de 79 mil. MWh. Comparativ, in intervalul oct 2013 – oct 2017, pe pietele administrate de operatorul concurent s-au tranzactionat 170 mii MWh prin doua tranzactii.

Tranzacțiile încheiate pe platformele de tranzacționare ale BRM se adresează atât piețelor angro, cât și pieței cu amănuntul. Aproape 94% din volum a fost schimbat prin intermediul tranzacțiilor de tip angro, iar cota rămasă reprezentată de contractele de vânzare cu amănuntul. În paralel cu piata angro, a fost dezvoltată și cristalizată o piață cu amănuntul, a consumatorilor finali care au migrat de pe piața reglementată spre platformele BRM drept mediu de tranzactionare pentru achiziționarea de gaze naturale, pe parcursul a 253 de licitatii. Mulți dintre acești consumatori repetă negocierea contractelor pe platforma BRM anual. Gama acestor consumatori este extrem de diversificată, în ceea ce privește consumul anual, precum și obiectul și domeniul de aplicare: de la autoritățile statului (primării, ministere, companii de transport public), instituții naționale (jandarmerie, poliție, servicii speciale , administrația financiară), până la unități militare, aeroporturi, unități de învățământ, sănătate publică și instituții culturale.

Informatiile publice referitoare la ordinele tranzactionate, inclusiv documentele de insotire (ordininitiator, contract, caietdesarcini, prognoza consum/livrari etc), preturile aferente tranzactiilor (perioada 2013 –2017), detaliile licitatiilor, precum si cotationile pentru produsele standard tranzactionate pe semestrul I 2017 pot fi accesate si descarcate, conform ultimei actualizari, direct din locatia www.brm.ro.

Cotatiile gazului natural tranzactionat pe BRM in anul 2017:

Figura nr. 4

Sursa: BRM, date interpretate de autori

Evolutia principalilor indicatori aferenti bursei de gaze naturale de la data autorizarii ANRE

Tabel nr. 1

PERIOADA	CANTITATE TRANZACTIONATA (MWh)	PROCENTAJ RAPORTAT LA CONSUMUL NATIONAL (%)	NR. DE LICITATII	NR. DE PARTICIPANTI
2013 (OCT - DEC)	69.000,00	0.2	16	26
2014	3,800,000.00	3.0	140	81
2015	2,800,000.00	1.5	368	222
2016	15,500,000.00	12.7	390	292
2017 (IAN - OCT)	57,436,850.00	69.0	511	340
TOTAL	79,605,850.00		1,425	

Sursa: ANRE, BRM, date interpretate de autori

Asa cum a fost prezentat si mai sus, in proportie covarsitoare, aceste volume au facut obiectul tranzactiilor angro, cu perioade de livrare destul de neuniforme in primii trei ani, atat ca inceput si sfarsit de interval, dar si ca durata (de la cateva zile pana la maximum 1 an calendaristic), deci cererea a

fost cu preponderenta pentru produse de tranzactionare non-standard. Odata cu modificarile (succesive) ale Codului Retelei Sistemului Natioanal de Transport, respectiv introducerea sanctiunilor pentru dezechilibre, dar si din lipsa cronica de lichiditati pe piata, optiunea pentru instrumente standard a inceput sa creasca. In acest context, BRM a pus la dispozitia clientilor sai active standardizate suplimentare, variate, chiar si atipice, asa dupa cum se observa in Tabelul 2 de mai jos, care sa acompanieze cererea acestora.

Produse standardizate BRM tranzactionate pe piata de gaze naturale

Tabel nr. 2

PRODUS STANDARD BRM
1. GAZE NATURALE PENTRU ZIUA URMĂTOARE (DAY- AHEAD)
2. GAZE NATURALE PENTRU SAPTAMANA URMĂTOARE
3. GAZE NATURALE - LUNA
4. GAZE NATURALE - TRIMESTRU
5. GAZE NATURALE - SEMESTRUL I
6. GAZE NATURALE - SEMESTRUL II
7. GAZE NATURALE SEZONUL CALD (APRILIE-OCTOMBRIE)
8. GAZE NATURALE SEZONUL RECE (OCTOMBRIE – APRILIE)
9. GAZE NATURALE - AN CALENDARISTIC

Sursa: ANRE, BRM, date interpretate de autori

Conform studiului pe care l-am efectuat, participantii la piata au reactionat pozitiv si la initiativa BRM de a asocia unora dintre aceste active standard servicii de compensare prin contraparte centrala, care vor fi implementate in viitorul imediat, odata cu finalizarea testelor, dar si dependent de data obtinerii avizului din partea autoritatii de reglementare si, nu in ultimul rand, de definirea Punctului Virtual de Tranzactionare in Romania si implementarea acestuia de catre Transgaz. Serviciile de clearing vor fi asigurate prin contractul de parteneriat semnat de BRM, in cursul anului trecut, cu societatea Keller CCP, societate autorizata de catre ESMA si care activeaza pe piata europeana.

Totodata, impreuna cu casa de compensare se ofera contracte forward pe termen lung (pana la 1 an) sau trimestriale si anuale cu cascadata la nivel de luna, oferind astfel posibilitatea revanzarii si activarii pietei de reseling, astazi aproape inexistentă.

In paralel, continua utilizarea activelor non-standard pe una din aplicatiile software destinata tranzactiilor OTC.

Clientii pe segmentul tranzactiilor angro sunt, in primul rand, principalii producatori (OMV Petrom, Romgaz si Amromco), urmati de 66 de

furnizori si traderi localizati pe tot teritoriul Romaniei (cota cea mai mare de piata fiind disputata de multinationalele E.ON si ENGIE), precum importatori de talie, precum WIEE, CONEF si MET.

In paralel, s-a dezvoltat si cristalizat si o piata retail, deci a clientilor finali care au migrat din piata reglementata catre zona eligibilitatii si au ales platformele BRM ca mediu de achizitie a gazelor naturale, cu rezultate spectaculoase: discount-uri (raportate la pretul reglementat avut inaintea licitatiilor) de la 5 lei/MWh pana la 47 lei/MWh, obtinute pe parcursul a 253 sesiuni de licitatii. Multi dintre aceasi consumatori repeta anual negocierea contractelor pe platforma BRM.

Numarul de licitatii cu gaze naturale pe platformele BRM

Figura nr. 5

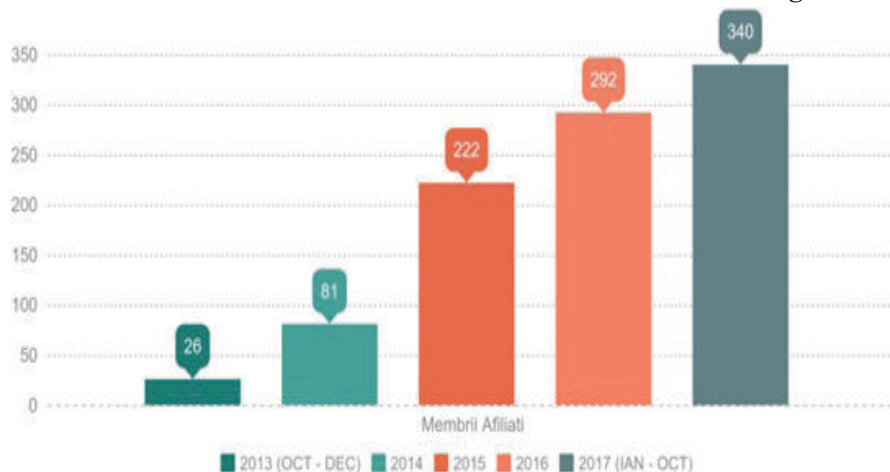
Sursa: BRM, date interpretate de autori

Paleta acestor clienti este extrem de diversificata, atat in ceea ce priveste nivelul anual al consumului, dar si ca obiect si sfera de activitate: de la autoritati ale statului (prefecturi, primarii, ministere), institutii nationale (jandarmeria, politia, servicii speciale, administratia financiara), pana la unitati militare, aeroporturi, unitati de invatamant, sanatate publica si institutii de cultura.

Desi aceste cifre nu sunt comparabile cu volumele tranzactionate in marile centre bursiere europene, evolutia este vizibila. Piata a inceput sa reactioneze foarte bine la avantajele oferite de competitia pe bursa, deosebit de constrangerile legale.

Numarul membrilor afiliati ce realizeaza tranzactii pe piata centralizata de gaze naturale a BRM

Figura nr. 6

Sursa: BRM, date interpretate de autori

De asemenea, pe langa faptul ca Bursa Romana de Marfuri este acreditata ca bursa de marfuri conform Legii 357/2005 in anul 2014 a fost acreditata ca institutie financiara de catre Autoritatea de Supraveghere Financiara (ASF) si in prezent este in curs de acreditare de catre acesta si ca MTF (facilitate multilateral de tranzactionare). Odata cu finalizarea acestui proces, incepand cu trimestrul IV 2017, vom demara tranzactii de tip futures pentru produse energetice (energie electrica si gaze naturale), introducand astfel posibilitatea, pentru prima data in Romania, a operatiunilor de hedging (Risk Management). Nu in ultimul rand, trebuie mentionat si faptul ca, in anul 2015 s-a obtinut si acreditarea ACER ca RRM (Registered Reporting Mechanisms), cu drept de raportare contracte standard, nonstandard si date fundamentale, data de la care s-au transmis cu succes aproximativ 7000 de rapoarte, atat pentru ordinele si tranzactiile inregistrate pe platformele BRM (in calitate de Organised Market Place), pentru un nr. de 64 de participanti, cat si pentru tranzactiile realizate extrabursier, pentru 50 de participanti, acestora din urma oferindu-li-se o platforma de raportare specializata, dedicata, care raspunde integral cerintelor impuse de legislatia comunitara in materie.

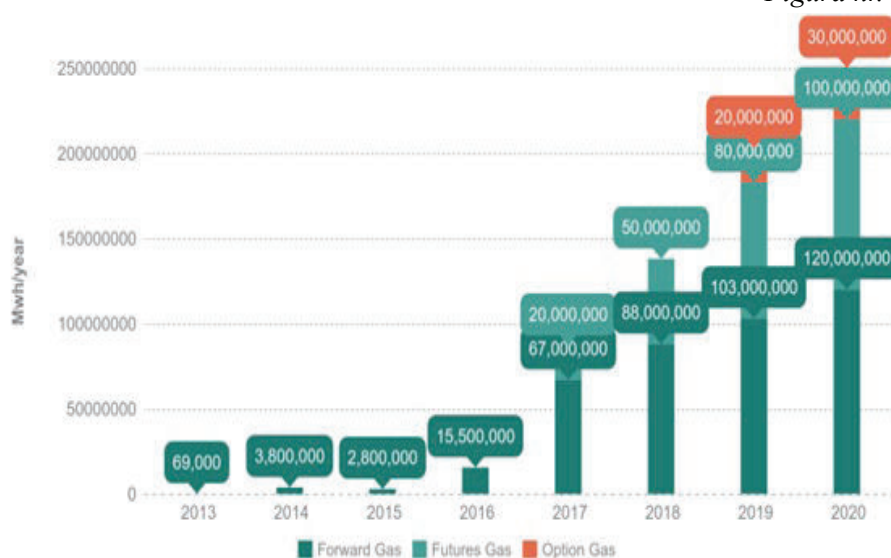
- *Instrumente derivate pe Energie (Futures si Forward)*

Pentru a-și consolida poziția pe piața românească și în urma consultării cu participanții la piață, BRM a demarat în 2014 o serie de proiecte pentru

dezvoltarea unei game de produse energetice tranzacționate pe propriile sale sisteme prin lansarea de instrumente derivate Forward și Futures pe gaze naturale și energie electrică. Astfel, Concomitent cu finalizarea acestui proces, se vor iniția tranzacții de tip futures pentru produse pe bază de energie (energie electrică și gaze naturale) începând cu trimestrul 4 al anului 2017, introducând astfel posibilitatea operațiunilor de acoperire împotriva riscurilor (Risk Management) pentru prima dată în România. Serviciile de compensare vor fi asigurate pe baza acordului de parteneriat semnat de BRM în cursul 2016, cu compania Keller CCP, autorizată de European Securities and Markets Authority - ESMA și care activează pe piața europeană.

Estimari de viitor pe piața gazelor naturale a BRM

Figura nr. 7

Sursa: BRM, date interpretate de autori

În același timp, contractele pe termen lung (până la 1 an), trimestriale și anuale sunt oferite împreună cu casa de compensare cu cascadare la nivelul unei luni, oferind astfel posibilitatea de revânzare și de activare a pieței de revânzare, aproape inexistentă astăzi. În paralel, utilizarea activelor nestandardizate pe una dintre aplicațiile software destinate tranzacțiilor OTC continuă. De asemenea, BRM dezvoltă în prezent un segment de piață pentru contractele forward la gaze naturale, care sunt, de asemenea, instrumente pentru stabilirea în avans a cantității și a prețurilor între cumpărători și vânzători pe piața energiei. Tranzacțiile cu contracte forward vor fi, de asemenea, garantate

și compensate prin intermediul Keler CCP (detinuta de banca centrala a Ungariei), în prezent acest proiect fiind în etapa finală, adică testarea integrată a sistemelor de tranzacționare și de compensare de către BRM și Keler în conformitate cu acordul convenit în 2016. Prin intermediul celor două noi produse menționate mai sus, BRM va pune la dispoziția participanților pe piața gazelor naturale pachetul complet de instrumente și sisteme necesare atât pentru a satisface interesele comerciale (prin piața angro), cât și pentru managementul prețurilor la riscul profesional (prin intermediul contractelor futures si forward).

De la obtinerea licenței de operator a pietelor centralizate de gaze naturale (Iulie 2013) si pana in prezent, Bursa Romana de Marfuri a reusit atragerea unui numar de 340 de membrii afiliati ce au realizat un numar de 1.426 de licitatii, insumand un volum total de gaze naturale tranzactionate de 79,60 Twh. Practic majoritatea tranzactiilor cu gaze naturale au loc pe piata centralizata a gazelor naturale organizata de Bursa Romana de marfuri, mai exact aproximativ 70% din consumul national de gaze naturale estimat pentru anul 2017. Aceste rezultate au fost posibile printr-un efort continuu bazat pe dezvoltarea de noi produse si servicii care sa raspunda cererilor provenite din piata de profil.

Concluzii

Politicele Europene in materia securitatii energetice impun existenta unor institutii bursiere solide care sa permita tranzactionarea in bune conditii a necesarului de energie electrica si gaze naturale pe tot teritoriul Uniunii Europene, astfel toate statele membre sa poata face fata unor crize energetice pe termen scurt sau mediu. Fata de reglementarile Europene, Bursa Romana de Marfuri se detaseaza de departe ca fiind o institutie solida supusa supravegherii a patru institutii nationale: Camera de comert si Industrie, Agentia Nationala a Achizitiilor Publice, Autoritatea de Supraveghere Financiara, Autoritatea Națională pentru Reglementare în Energie dar si Europene: Agency for the Cooperation of Energy Regulator si indeplinind impreuna cu societatile colaboratoare reglementarile energetice dar si cele financiare: EMIR, MIFID II.

Bibliografie

1. Baer, J.B. (2008). *Commodity Exchanges and Futures Trading - Principles and Operating Methods*, Baer Press
2. Chatnani, N.N. (2010). *Commodity Markets*, Tata McGraw-Hill Education
3. Hurduzeu, G. (2007). *Piete si burse internationale de valori*, Editura Pro Universitaria
4. Ionescu, G.H. (2005). *Burse de Marfuri si Valori*, Editura Didactica si Pedagogica
5. Ionescu, R. (2015). *Burse internationale de marfuri*, Editura Pro Universitaria, editia a III-a

-
6. *** Legea 357/2005 privind bursele de marfuri;
 7. *** Legea Energiei nr. 123/2012;
 8. *** Directiva Europeana 2014/24/UE;
 9. *** Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice;
 10. *** Legea nr. 99/2016 privind achizițiile sectoriale;
 11. *** www.brm.ro;
 12. *** www.opcom.ro;
 13. *** <https://www.acer-remit.eu/portal/home>;
 14. *** www.anre.ro;
 15. *** www.ccir.ro;
 16. *** www.anap.ro;
 17. *** www.keler.hu.